

Hans arbeid med å åpne fjellet for sine medmennesker, særlig da for ungdommen — og gjøre flest mulig delaktig i dets gleder og skjønnhet ga sig bl. a. utslag i flere fortrinlige reisehåndbøker for turister i våre trakter.

Sommerfelt var en mann som ikke hadde uvenner, karakteristisk var det strålende forhold mellom formannen og hans undergivne — vertskap, førere og naboer. Kom man på en hytte — likegyldig hvorhen gjaldt det første spørsmål etter velkomsthilsenen: Når kjem n' Sommerfelt? Var han så i farvannet lyste gleden fra spørgeren. Han var elsket av alle, turister, vertskap, førere og bygdefolk som han kom i berøring med.

Rettlinjet, samvittighetsfull som han var, ga han sig alltid god tid — selv etter en anstrengende dagsmarsj, til å høre på mangler og ønsker; tillot økonomien å rette på disse mangler, blev det gjort og gikk det ikke an, vel, så var forholdet alltid like godt.

Han førte med sig den respekt og forståelse som alltid følger den kultiverte mann.

Alle de mange som på forskjellig vis kom i berøring med Axel Sommerfelt vil bevare i erindringen en høireist, fin personlighet og et varmtfølede menneske.

Vi er dypt takknemlig for alt det rike arbeide han har nedlagt for at nordmenn kunde lære å kjenne sitt vakre land og bli glad i det.

Fridtjov Brun.

Året og fjellet.

ORDNE MINNENE FRA FJELLET? Det er vansker med det. Går tankene dit — og det gjør de så titt — strømmer de på, de dagene som svant. Ikke ordnet i rekke og rad etter ny og né, etter takt og tone. De kommer dukkende opp som fjellnabber i lys-skodda. De kommer som øyer opp av havet. Og havet er bare av glede. Den gleden som bare høgfjellet kan gi til eie. Fordi den er så stille og når så djupt inn i sinnet.

Det skifter, fjellet. Som nå nylig, for knappe tre veker sia.

Den ene dagen i tjukt snydrev, skodde på skituppene, to fot nysny lagt ned i løpet av to-tre timer. Jeg hadde ikke annet mé på at jeg gikk i botnen av den slaken jeg skulle følge enn hver gang en reinflokk tok seg over fra den ene sia til den andre. Da tok jeg peiling på djupet i den buen dyrene skrev der framme i dimma. Bak meg hørte jeg de hese hiv fra hundene. Nerrennet ble bare tråkking. Tung og seig tråkking og stamping.

Natta gjennom blafret teltet med kvasse, tørre smell. Neste dag var vidda blåst ren for nysny. Sola skjen fra høy og lett vinter-

himmel. Jeg fikk uro i kroppen. Skrittene ble lenger og lenger. Stavtakene kjappere og kjappere. Den tok alt i meg, denne kriblende lysten jeg kjente så vell fra yngre dager, etter å fare i vei over fly og flo, under høy sol mellom kvite tinder, oppfor og utfor, med og mot, inn over de vide viddene.

Og så neste dag. Da satte austakulingen jordfokk som drev imot og tvang all styrke, all erfaring, alt fjellvett opp i overflaten, ferdig til å bli nyttet når høvet var der. Og høvet kom. Fjellet viste vrangsia, som det dagen før hadde vist rettsia.

Så trygg og god og djup sønnen blir en natt etter en sånn dag, når teltet er godt satt og soveposen tett god til. Så kan det bare blåse. For neste dag er fjellet atter et annet. Rettsia kommer ut att. Og da er alt bare bra.

Våren i fjellet. Den er voldsom.

Den dukker fram i tankene, den våren da snyfonnene lå meterhøge ennda vi var kommet langt inn i juni. Nattefrostene var så hard at det nyttet lite for sola, selv om den stod på himlen hele døgnet rundt og strevde allt det den kunne.

Så onnt de slet — blåstrupene, linerlene, heiloene, fjellgjessene. Tause var de. De gjemte seg bort. Satt bare og sturte og frøs. De var kommet så allt for tilig.

På en eneste natt skiftet det.

Det sildret av hver haug. Det flommet i hver myr. Bekkene ble til rivende foss og elven ble flod. Liv ble det over allt. Nu stemte de opp, sivsangerne og løvsangerne, trastene, spovene, sneppene, endene, alle sammen. Mekregauken kastet seg oppe fra ingen ting, fra langt over den stålblå himlen. Gjessene gypet og yppet enten

de fløy eller beitet. Bjørk og selje sprang ut på noen timer. Under brusene fra flommende vatn og lekende fugl lå det en tone som bølget i vinndraget. Den steg og sank. Den var ikke til å merke med en gang. Men når den først var kommet inn til sinnet kom den ikke ut. Den var så lys. Det var knappene som brast.

Vår i fjellet. Det er eventyret om liv som blir født. Ikke enkelt og ensomt, men kollektivt — i masse. Og det er liv som blir til hvor det er mest fattig. Men liv som blir rikt — fordi det er liv.

Aldri blir mannen så liten som en vårnatt i fjellet. Allt er så sterkt. Så overmektig og overmotig.

Sommeren — når brusene er stilnet. Det er fjellets allmannati. Fra urtia til idag er stiene tråkket, overgangene funnet, fjellet slitt når sommeren setter inn. Og like fullt har det mye å gi, en overflod å øse av for den som vil gå egne veier, søke inn til nye fjellheimer å legge under blikket. Fjellet gir. Fisk og bær. Hus under en heller. Mose under og mose over. Tørr einer gir god varme, men våt, krypende, flatpisket dvergbjørk kan og få en kjel i kok med tålnot og flid.

Det er godt å leve når sola leker med sine egne stråler mellom tind og nut gjennom skar og gjel og triller hjul bortover himlen døgnet rundt. Men det er mer spenning i fjellet når skodda detter inn fra havet — tykk og grå og ikke til å trenge gjennom for manneblikk. Da danser fjellet sin villeste dans for øynene. Fjellfast nut gjør tigersprang mot skoddedraget og en ensom flyttstein blir til en hammer som ikke er til å komme over.

Jeg satt en skoddenatt på en rabbe over et flåget som stengte. Utpå morgensia hoppet hunden ned flåget. Jeg trodde den var blitt gal. Litt etter kom den hoppende opp att. Jeg strøk den over nakken og var glad for at den var i live. Litt etter lettet skodda. Flåget som hadde holdt meg fast i innpå tolv timer var bare fire fot høyt. Jeg kunne hoppe rett ned på det tykke mosedekket, som hadde dempet låten av de steinene jeg hadde kastet ned. Der lå de alle sammen. Og fjellet lo av meg. Det hadde villet det sann. Det glinset og skjen og lo. Det var som en metemark efter regn. Det rørte på seg og moret seg over meg, som det hadde lyktes å narre. Men det nyttet lite å furte. I sånne stunder er det godt å være ene i fjellet. Han som rider alene, han rider best.

Haust. Haust. Er det noe ord i språket som er mer avstemt etter sitt billed? Det toner i overgang fra sen sommer til tilig vinter. Men det er ikke vemot i det. Like litt som det er vemot i sen haustdag i øverste krattbandet, da snyranna har ett seg enda noen hundre skritt ned fra dagen før. Så ren og kvit ligger den der mot det grå fjellet, mot gylden og moden reinlav, mot mosen med de tusener av nye rimkrystaller, mot lyngen med de harde, grågrønne, læraktige bladene, mot bekkene som stille og gledeløst sniker seg nedover. For gledeløse er de om hausten, fjellbekkene. Sørgmotige nesten. De har mistet sin sang, sin høge, lyse stemme. Og like fullt. Lytt godt etter. Under vemotet mellom steinene og utfor svaberget toner håpet om den gleden som skal komme igjen, like sikkert som året dreier fra haust til vinter og vår. Og hvordan kan fjellbekkene annet enn håpe om hausten?

Aldri er luften så ren, synet så langt, blånene så blå og fjellet selv så lett som en sen haustdag i øverste vidjebandet under tinden i kanten av nysnyen.

*

Året dreier. Vi mennesker går inn og ut av kassene våre. Både av de kassene som står tett sammen i klynger og de som ligger mer spredt.

Men fjellet står. Skiftende og ens. Det lokker og skremmer. Det krever og det vil gi. Det vil gi av sin overflod, av sin styrke, av sin glede, den eneste gleden som varer langt ut over øyeblikket, tvers inn i hverdagen, gjennom den og fram til neste gang.

Bodø i april 1939.

HÅKON EVJENTH